

A TÉVEDÉS ELOSZLATÁSA

FIGYELMEZTETÉS! A NYUGALOM MEGZAVARÁSÁRA ALKALMAS TARTALOM

...de azért Ön nem hagyta abba az olvasást, ugye? Ugyanez történik számos bűnmegelőzési kezdeményezés során is, amikor az embereket (mint potenciális elkövetőket vagy áldozatokat) viselkedésük lehetséges következményeire emlékeztetik. Tény, hogy a bűnmegelőzésben gyakran használják a félelemre alapozó taktikát, és feltételezik, hogy a potenciális kockázatok és veszélyek tudatosítása elrettenti az embereket az adott viselkedésmódtól.¹ Azonban ez nem mindig van így. Mi több, ez a megközelítés akár kontraproduktív is lehet. Ijesztő, ugye?

A FÉLELEM MINT A HELYES VISELKEDÉS MOTIVÁCIÓJA

Ennek a megközelítésnek sokféle formája van, a börtönlátogatásoktól kezdve az oktatási, tényalapú megközelítésen át a modern technológiát használó programokig, amelyek a letartóztatás vagy büntetés élményét teszik kézzelfoghatóvá. Az elképzelés azonban ugyanaz: szembesíteni kell az embereket azzal, hogy mi a lehető legrosszabb következménye annak, ha bűncselekményt követnek el, és a félelem a törvénytiszteletre ösztönzi majd őket. Azonban a következményekkel való ijesztgetés kontraproduktív lehet, és – ahogy később kifejtjük – épp azt a viselkedést válthatja ki, amelyet megelőzni próbál.

A TUDATOSSÁG NÖVELÉSE

A tudatosság növelését célzó kampányok gyakori elemei a bűnmegelőzést szolgáló kezdeményezéseknek. Az elképzelés egyszerű és könnyen megvalósítható, de nem sok eredményt tud felmutatni. Az elriasztásra építő taktikákat gyakran alkalmazzák a tudatosság növelésére irányuló erőfeszítésekkel együtt. A feltételezés az, hogy a konkrét probléma és a lehetséges kockázatok jobb megismerésének hatására az emberek kívánt módon viselkednek majd, és ez látszólag több problémát is megold a bűnözéssel kapcsolatban. Azonban nem jelent eredményes megoldást pusztán az, hogy az emberek tudatában vannak a kockázatoknak.

Ha szeretne többet megtudni arról, hogy a tudatosság növelésével hogyan előzhető meg hatékonyan a bűncselekmények, tekintse át ezeket a kiadványokat, és a tudatosság növelését egy szélesebb körű, integrált megközelítés részeként alkalmazza.

> Toolbox 'Preventing the Victimisation of Minors in the Digital Age: Awareness-Raising and Behavioural Change' <https://eucpn.org/toolbox15-victimisation>

> A tévedés eloszlátása: A tudatosság növelése még senkinek nem ártott, ugye? <https://eucpn.org/mythbuster-awarenessraising>

Vegyük például a „Scared Straight” (a kifejezés körülbelüli jelentése: „jó útra rettentve”) elnevezésű kezdeményezést, amely talán a leghírhedtebb a bűnmegelőzési kezdeményezések között. A programot eredetileg életfogytiglani börtönbüntetésüket töltő amerikai fogvatartottak dolgozták ki, akik szerették volna valamilyen formában a közösséget szolgálni. A lényege az, hogy fiatalokat börtönlátogatásra visznek, azzal a céllal, hogy a saját szemükkel lássák, hogy milyen jövő várhat rájuk, ha bűncselekményt követnek el. Az elgondolás az volt, hogy a gyerekek, akiket verbálisan (sőt, akár fizikailag is) agresszív fogvatartottak és őrök kísérek körbe, annyira megijednek, hogy a kívánt viselkedésformát követik majd.²

És hogy mi a probléma ezzel a gondolatmenettel? Az, hogy nem működik. Bár első ránézésre hatásosnak tűnhet, és azt a benyomást keltheti, hogy a gyerekek nagyon fontos leckét tanulnak meg, az eredeti „Scared Straight” programról és annak újabb, barátságosabb verzióiról bebizonyosodott, hogy hatástalanok és többejt ártnak, mint ha egyáltalán nem is lennének,³ hiszen értékes erőforrásokat pazarolnak el, amelyeket hasznosabb célokra lehetett volna fordítani.⁴

Sajnos a félelemkeltés mint megelőzési mechanizmus továbbra is népszerű az egész Európai Unióban. Különböző formákban és területeken alkalmazzák, például a kábítószer-használat megelőzésében.⁵ Széles körben elterjedt elképzelés, hogy a súlyos büntetéssel való fenyegetés elriasztja az embereket a bűncselekmények elkövetésétől, jóllehet egyértelmű bizonyítékok mutatják ennek ellenkezőjét. Ha ez a megközelítés nem képes hatékonyan kivédeni a bűncselekményeket, akkor miért kap továbbra is támogatást? Csak találgatni tudunk. Talán azért, mert a bűnözéssel szemben keményen kell fellépni, vagy mert meg kell mutatni, hogy sor kerül intézkedésekre, vagy akár egyszerűen azért, mert bizonyos szereplők túl sok politikai és/vagy gazdasági tőkét fektettek bele, és ezért nem lehet sikertelen.⁶

Az etikus lépés az lenne, ha e kezdeményezéseket hatásuk alapján értékelnénk, ezzel gondoskodva arról, hogy az állami források jó helyre kerüljenek. Ha az eredmények pozitívak, az kiváló hír! Ha pedig negatívnak bizonyulnak (és jó okunk van feltételezni, hogy ez így van), akkor le kell vonni a megfelelő következtetést, és ki kell vezetni a programot. Minden más lépés egész egyszerűen veszélyes és etikátlan, hiszen tulajdonképpen a gyermekekkel végzett ellenőrizetlen, potenciálisan káros kísérletekről van szó.⁷

DE MIÉRT NEM HATÁSOS? MÉG EGYSZER AZ ELRETTENTÉSÉRŐL

Ha azzal érvelünk, hogy valami nem működik, az csak egy dolog. Előrelépni és a hatásosabb megközelítések irányában elmozdulni akkor tudunk, ha meg is magyarázzuk, hogy miért nem működik. Ezért az alapvető mechanizmust vizsgáljuk: azt, hogy e megközelítések hogyan összpontosítanak a lehetséges büntetés súlyosságára és arra, hogy a gyermekeknek megmutassák a legrosszabbat, ami akkor történhet, ha bűncselekményt követnek el. Egyszerűen az elrettentést vizsgáljuk.⁸

Ez az egyik legrégebbi bűnmegelőzési mechanizmus: az elgondolás egészen Beccaria és Bentham felvilágosodás korabeli filozófusok munkájára vezethető vissza. Eszerint az elrettentés a büntetéstől való félelemmel érhető el.⁹ Az elrettentés talán a büntető igazságszolgáltatási rendszer¹⁰ legfontosabb preventív funkciója, azonban a szankcióktól való félelem informális forrásokból (például a szülőktől, a társaktól és a közösségtől) is eredhet.¹¹

Ahhoz, hogy az elrettentés működjön, a költség-haszon arányt a kívánatos viselkedésforma (vagyis a jogkövető magatartás) irányában kell elmozdítani. Ennek három feltétele van: a büntetésnek eléggé szigorúnak, de mégis arányosnak kell lennie; a büntetésnek gyorsan kell követnie a bűncselekményt; biztosnak kell lenni abban, hogy a büntetésre sor kerül. Ez a három feltétel kölcsönösen megerősíti egymást, ami azt jelenti, hogy egy súlyos ítéletnek nemigen van elrettentő hatása akkor, ha ritkán alkalmazzák.¹²

A felvilágosodás korabeli filozófusok kritikájának pontosan ez volt a tárgya. Azzal érveltek, hogy alapvetően téves az a megközelítés, amely szerint keményen kell lesújtani a bűncselekményekre, mivel a súlyosabb büntetéseknak nincs preventív hatásuk.¹³ A jelenkori kutatások alátámasztják ezeket a korai érveket, és megerősítik, hogy a bűnmegelőzés leghatásosabb eleme a biztos tudat, hogy a büntetésre sor kerül. Továbbá ha megvizsgáljuk

azt, hogy a büntetés bizonyossága pontosan milyen hatással van és hogyan érzékelik, akkor azt látjuk, hogy a letartóztatás valószínűségétől függ. Más szóval a bűnmegelőzés szempontjából a legrelevánsabb elem a tettenérés közvetlen kockázata.¹⁴

Tehát mi az oka annak, hogy a "Scared Straight" és a félelemre alapozó többi megközelítés hatástalan?

Ebben az esetben különösen annak van jelentősége, hogy fiatalokról van szó, akik természetüknél fogva hajlamosabbak a kockázattalálásra. A neurobiológiai kutatások feltárták, hogy a fiatalok a racionális felnőttekhez képest másképp érzékelik a kockázatokat. Hozzá kell tenni azt is, hogy a fiatalok számára az egyéni döntések kevésbé fontosak, mint a társadalmi és érzelmi hatások, és ebben az életkorban a csoporttól és a társaktól érkező azonnali megerősítést keresik. Ha a társak kedvezőtlen hatással vannak a viselkedésükre, akkor nem tudják befogadni a racionális üzeneteket, amelyek arra hívják fel a figyelmüket, hogy a jövőjüket kockáztatják.¹⁵ Ez az oka annak, hogy e programok kontraproduktívak is lehetnek.¹⁶ A fiatalok úgy érezhetik, hogy menő dolog a szülők által sugallt üzenetek ellenében cselekedni, vagy, ami még rosszabb, az a benyomásuk támadhat, hogy kortársaik között ez a megszokott viselkedés. A kábítószer-használat megelőzését célzó kampányok különösen káros hatásúak lehetnek, mivel azt a hatást keltik, hogy „mindenki csinálja”, ami erősítheti a fiatalokban azt a benyomást, hogy ha be akarnak illeszkedni, akkor kábítószerrel kell fogyasztaniuk.¹⁷

A "SCARED STRAIGHT" ÉS AZ ELLENÉRVEK

„Nálunk működik.”

A kontextus számít, de a jó irányítás is. Lehetséges, hogy ezek az értékelések túlnyomórészt az angolszász területekre fókuszálnak, de eredményeik így is okot adnak az óvatosságra.

Minden olyan európai szereplőnek, amely ilyen jellegű megközelítés alkalmazását mérlegeli, legalább pozitív eredményeket kellene felmutatnia ezeknek az érveknek az ellenében.

Minden más megközelítés egyszerűen veszélyes és felelőtlen. A szisztematikus felülvizsgálat szerzői röviden így figyelmeztettek: "Egy ilyen eredményeket felmutató orvosnak megengedné, hogy kezelje a gyermekét?"¹⁸ Hozzá kell tenni, hogy az emberi agy az Atlanti-óceán mindkét partján ugyanúgy fejlődik. A kockázatkereső viselkedés minden fiatalra jellemző, bárhol is éljen.

„A mi programunk jobban fókuszál a nevelésre, és kevésbé konfrontatív.”

A "Scared Straight" megközelítésnek vannak változatai, például olyanok, amelyekre tanulmányi kirándulás formájában kerül sor, ahol a résztvevőket nem teszik ki a fogvatartottakkal való agresszív konfrontációnak, vagy ahol az eseményt a feszültség levezetését célzó beszélgetés zárja, ahol az információkat perspektívába helyezik. Ezek az újítások azonban nem oldják meg az e gyakorlatokkal kapcsolatos problémát, mivel azok továbbra is a következmények súlyosságának tudatosítására összpontosítanak, és adott esetben épp ellenkező reakciókat válthatnak ki a fiatalokból. Az eredeti szisztematikus felülvizsgálat ezeket a kevésbé konfrontatív programokat is elemezte, de ugyanúgy azt állapította meg róluk, hogy hatástalanok.¹⁹

„A szülőknek és a gyerekeknek tetszik.”

Több program (nem csak a "Scared Straight" megközelítés) annak alapján állítja magáról, hogy eredményes, hogy a célcsoport vagy a személyzet elégedett vele.²⁰ Ez azonban nem sokat mond el az eredményességről. Ilyen állításokat csak megalapozott hatásértékelés nyomán lehet megfogalmazni.²¹

„Ezt a programot már sok helyen végrehajtották.”

Az előzőhöz hasonló érv, azzal a különbséggel, hogy az eredményességet itt a széles körű alkalmazás alapján feltételezik.²² Csakhogy ez sem szolgál semmilyen bizonyítékkal a konkrét hatással kapcsolatban.

Lehetséges, hogy más a kontextus, más a megvalósítás, és a gyerekeknek tetszik... de bármennyire is innovatív, a mechanizmus, amely itt működik (*vagy nem*), ugyanaz: célja a viselkedés befolyásolása azzal, hogy a bűncselekmények elkövetésének negatív hatásait bemutatva elrettenti az embereket.

Egy másik aspektus az, hogy a célcsoport felé hogyan kommunikálják a potenciális negatív következményeket, illetve a célcsoport hogyan érzékeli azokat. Mérlegelni kell az üzenet forrását is, hiszen ahhoz, hogy eredményes legyen, megbízható forrásból kell érkeznie.²³ A fogvatartottak talán nem a legjobb példák, ha a helyes viselkedés tanításáról van szó. A megbízhatatlan, moralizáló források mellett a fiatalok sokszor szembesülnek a legrosszabb lehetséges következményekkel vagy akár azok eltúlzott megjelenítésével (a büntetés súlyosságával). Ahogy fent tárgyaltuk, inkább a büntetés bizonyossága, semmint a súlyossága az, aminek elrettentő hatása van. Például nem minden bűncselekmény és nem minden büntetőeljárás következménye az, hogy az elkövetők börtönbe kerülnek, esetleg életfogytiglani börtönbüntetést kapnak. Más szóval a célközönség nem fog jól reagálni az üzenetre, ha úgy érzi, hogy az valószínűtlen és eltúlzott.²⁴

A „Scared Straight” és a hasonló megközelítések sikertelenségének okaiból azonban nem vonhatók le következtetések arra nézve, hogy mi lenne a helyes megközelítés. Nem kívánatos és nem is megoldható az, hogy minden fiatal elkövető életfogytiglani büntetést kapjon. Az eredmények azonban arra rámutatnak, hogy ha a gyerekeket súlyos büntetéssel ijesztgetjük, az jobb esetben hatástalan, rossz esetben pedig egyenesen káros.²⁵ A jó szándék ellenére az elrettentés nem így működik – ennek a célcsoportnak az esetében biztosan nem. A kutatások eredményei azonban azt mutatják, hogy vannak olyan elrettentésalapú megközelítések, amelyek hatásosak.

MIKOR HATÁSOS AZ ELRETTENTÉS?

Az elrettentés nem ugyanúgy hat mindenkire, nem egyféléképpen működik a teljes népességnél.²⁶ Az elrettentés csak azokra van hatással, akik már eleve hajlanak bűncselekmény elkövetésére vagy kísértést éreznek rá. A legtöbb ember az elrettentő hatástól függetlenül törvénytisztelő. Ezért azt lehet mondani, hogy az elrettentés csak másodlagos vagy harmadlagos megelőzőként eredményes megközelítés.²⁷

Más szóval, nagyobb valószínűséggel lesz hatásos, ha célzott megközelítést alkalmaz. Ha e célzott megközelítéshez társul az, hogy megértjük: az elrettentés elsősorban akkor működik, ha a büntetés (vagyis a letartóztatás) bizonyosan bekövetkezik, akkor beláthatjuk, hogy a börtönök és a fogvatartottak nem a legalkalmasabbak az üzenet közlésére. Az elrettentésre alapozó eredményes megközelítések kulcsszereplői a

rendőrség és azok a rendőrségi stratégiák, amelyek a letartóztatási kockázat nagymértékű, jól látható változását eredményezik.²⁸

Mielőtt folytatnánk az érvelést, különböztessük meg az elrettentés a korlátozástól. Az utóbbi a büntető igazságszolgáltatási rendszer és a rendőri tevékenység funkciója is: azt akadályozza meg, hogy egy elkövető ismét elkövessen egy bűncselekményt, és ezt úgy éri el, hogy korlátozza az érintett erre való képességét. Egyszerűen szólva: az elrettentés és a korlátozás közötti fő különbség tehát az, hogy az elrettentés a bűncselekmény megelőzésére szolgál azzal, hogy még az esemény bekövetkezése előtt hatással van a tettenérés észlelt kockázatára, míg a korlátozás abban korlátozza az elkövetőt, hogy a tettenérés után újabb bűncselekményeket kövessen el. A korlátozásnak van bűnmegelőző hatása, de a letartóztatások és börtönbüntetések magasabb arányára van szükség hozzá, és a hatás fenntartása jelentős erőforrásokat igényel.²⁹

Az elrettentéssel történő bűnmegelőzés terén a célzott megközelítés egyik legszemléletesebb példája az úgynevezett „hotspot policing”, ami azt jelenti, hogy a rendőrségi erőforrásokat az bűnözés szempontjából kritikus pontokra fókuszálják, vagyis azokra a kisebb földrajzi területekre, ahol magas a bűnözési ráta.³⁰ Braga et al. (2019) 65 tanulmányt tekintettek át, és arra a következtetésre jutottak, hogy ez a megközelítés kismértékű, de fontos hatással van a bűncselekményekre. Ráadásul nem csak az elmozdulás apró jelei figyelhetők meg, hanem az is, hogy a hatások nagyobb valószínűséggel mutatkoznak meg a célterületen túl is. A rendőrség az erőfeszítések és a járőrözés összpontosításával növeli az adott területen a letartóztatás kockázatát, és hatékonyan elrettenti az embereket a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények, a rendbontás, a vagyon elleni bűncselekmények és az erőszakos bűncselekmények elkövetésétől.³¹

Amint láthatjuk, a hatásokat konkrét bűncselekményekre vonatkoztatva említik. Az elrettentő hatás elérése szempontjából a célcsoport és a földrajzi elhelyezkedés mellett a bűncselekmény típusa is fontos tényező. Egyes bűncselekmények esetében az elrettentés hatása kisebb. Az elrettentés az érzelmi felindulásból elkövetett bűncselekményekre valószínűsíthetően kisebb hatást gyakorol, de nagyobb sikerre számíthatunk, ha a szándékosabb bűncselekményekre, például a vagyon elleni bűncselekményekre fókuszáljuk.³²

Célzott megközelítéssel dolgozó további rendőrségi stratégia az úgynevezett fókuszált elrettentés (amelyet angolul „pulling levers policing”-nak is neveznek), amely a tettenérés kockázatát növeli.³³ A módszernek pozitív hatásai vannak, különösen a bandák által elkövetett erőszak, a visszaeső elkövetők és az utcai drogárúsítás esetében. Egyik legfontosabb eleme a célcsoporttal folytatott közvetlen interakció, amelynek során biztosítják, hogy a célcsoport tisztában legyen az ismételt bűnelkövetés következményeivel, és a gyakorlatban használható alternatívákat mutatnak fel a szociális szolgálatok bevonásával.³⁴ A tágabb megközelítés a közösséget és a családtagokat is bevonja azzal, hogy erősíti az adott közösség kollektív hatékonyságát és az általa gyakorolt informális kontrollt, ugyanakkor ellehetetleníti azoknak az indokoknak egy részét, amelyeket az elkövetők személyes felelősségük minimalizálására használnak. A figyelmes olvasónak feltűnhet, hogy ennek a megközelítésnek is része a „tudatosság növelése.” A tudatosság növelésének önmagában nem sok hatása van, de ha célzottan, egy holisztikus megközelítés részeként alkalmazzák (ahogy itt is történt), akkor hasznosnak bizonyul.³⁵

AZ OPERATION CEASEFIRE KEZDEMÉNYEZÉS ÉS A PROBLÉMAORIENTÁLT RENDŐRSÉGI MUNKA

A célzott elrettentés sikerében fontos tényező, hogy milyen kapcsolatban áll a problémaorientált rendőrségi munkával. Ez a munkamódszer a fő hangsúlyt az adott területen belüli szükségletek és problémák megfelelő felmérésére helyezi, hogy a konkrét helyi körülményeknek megfelelően tudjon reagálni.³⁶

Ennek a megközelítésnek az egyik legszemléletesebb példája a Boston Ceasefire művelet, amelynek célja a bandák által elkövetett fegyveres erőszak visszaszorítása volt.³⁷ A rendőrség célzottan lépett fel a fegyverkereskedőkkel szemben, miközben arról is gondoskodott, hogy a banda tagjai tudják, hogy milyen következményekkel jár, ha folytatják az erőszakos cselekmények elkövetését.³⁸ A szankciók egyértelműek voltak, a helyi ügyészszéssel való együttműködés pedig biztosította, hogy a büntetőeljárást lefolytatják. Mivel a legtöbb elkövetővel szemben büntetőeljárások voltak folyamatban, azokat felfüggesztették és adott esetben lezárták, azzal a feltétellel, hogy mindenki betartja az elfogadott szabályokat. A megállapodás az volt, hogy ha egyvalaki megszegi a szabályokat, akkor a banda valamennyi tagja ellen újra megindítják az eljárásokat. Ez természetesen nyomást jelentett a banda tagjai között, ami arra ösztönözte őket, hogy ne kövessenek el erőszakos bűncselekményeket. Ilyen eredmény csak jól megtervezett, az adott helyzethez igazított, kutatásokkal alátámasztott üzenetekkel és megfelelő támogatói hálózattal érhető el. Ahol nem működött az, hogy a banda tevékenységéért egy embert büntetnek, a célzott elrettentés vegyes módszere sikeresnek bizonyult: a fiatalok között az emberölések aránya megdöbbentő mértékben, 63%-kal csökkent, a fegyveres támadásoké pedig 25%-kal esett vissza.³⁹

KÖVETKEZTETÉS

Az elrettentésnek egyértelműen megvan a maga haszna, de csak akkor, ha megfelelően alkalmazzák. A „Scared Straight” és a többi félelemalapú megközelítés a büntetés súlyosságára fókuszál, és arra, hogy megmutassa a gyermekeknek, mire számíthatnak, ha bűncselekményt követnek el. Ezeket a megközelítéseket már pusztán etikai aggályok miatt is éri kritika,⁴⁰ és emellett semmilyen pozitív hatások sem tulajdoníthatók nekik. A bűnmegelőzésben részt vállaló minden szereplőnek ismernie kell az ilyen típusú programok potenciális negatív hatásait, és le kell vonnia a következtetéseket.⁴¹

Léteznek azonban eredményes elrettentő megközelítések is. Ezek a bűncselekményre, a célcsoportra vagy a földrajzi környezetre fókuszálnak, és céljuk a büntetés bizonyosságának növelése. Megbízható tudományos bizonyítékok igazolják, hogy az ilyen fókuszú rendőri stratégiák, amelyek láthatóan befolyásolják a tettenérés kockázatát, pozitív eredményekkel járnak.

Endnotes

- 1 A. Petrosino, C. Turpin-Petrosino, és J.O. Finckenauer, Well-Meaning Programs Can Have Harmful Effects! Lessons from Experiments of Programs Such as Scared Straight. *Crime & Delinquency* 46:3 (2000); Európai Bűnmegelőzési Hálózat, A tévedés eloszlátása: A tudatosság növelése még senkinek nem ártott, ugye? Brüsszel: EUCPN, kiadás alatt.
- 2 A. Petrosino, C. Turpin-Petrosino, M.E. Hollis-Peel, és J.G. Lavenberg, Scared Straight and Other Juvenile Awareness Programs for Preventing Juvenile Delinquency: A Systematic Review, *Campbell Systematic Reviews* 9:1 (2013), <https://dx.doi.org/10.4073/csr.2013.5>.
- 3 Ibid.
- 4 D.P. Farrington és B.C. Welsh, The Science and Politics of Crime Prevention: Toward a New Crime Policy, in: D.P. Farrington és B.C. Welsh (szerk.), *The Oxford Handbook of Crime Prevention*, Oxford: Oxford University Press, 2012; Petrosino et al., Well-Meaning Programs Can Have Harmful Effects! Lessons from Experiments of Programs Such as Scared Straight.
- 5 J. Esrick, R.G. Kagan, J.T. Carnevale et al., Can Scare Tactics and Fear-Based Messages Help Deter Substance Misuse: A Systematic Review of Recent (2005–2017) Research, *Drugs: Education, Prevention and Policy* 26:3 (2019), <https://dx.doi.org/10.1080/09687637.2018.1424115>; EMCDDA, Mass Media Campaigns for the Prevention of Drug Use in Young People, Lisbon, 2013, http://www.emcdda.europa.eu/publications/pods/mass-media-campaigns_en.
- 6 Petrosino et al., Scared Straight and Other Juvenile Awareness Programs for Preventing Juvenile Delinquency: A Systematic Review; Petrosino et al., Well-Meaning Programs Can Have Harmful Effects! Lessons from Experiments of Programs Such as Scared Straight; Farrington and Welsh, The Science and Politics of Crime Prevention: Toward a New Crime Policy; European Society for Prevention Research, Position of the European Society for Prevention Research on Ineffective and Potentially Harmful Approaches in Substance Use Prevention, 2019, <http://euspr.org>; A.V. Papachristos, Too Big to Fail: The Science and Politics of Violence Prevention, *Criminology & Pub. Pol'y* 10 (2011); J.O. Finckenauer, "Scared Straight" and the Panacea Phenomenon: Discussion, *Annals of the New York Academy of Sciences* 347:1 (1980), <https://dx.doi.org/10.1111/j.1749-6632.1980.tb21271.x>.
- 7 Finckenauer, "Scared Straight" and the Panacea Phenomenon: Discussion; J. McCord, Cures That Harm: Unanticipated Outcomes of Crime Prevention Programs, *The Annals of the American Academy of Political and Social Science* 587:1 (2003), <https://dx.doi.org/10.1177/0002716202250781>.
- 8 Petrosino et al., Scared Straight and Other Juvenile Awareness Programs for Preventing Juvenile Delinquency: A Systematic Review; T. Bjørge, Preventing Crime: A Holistic Approach, Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2016.
- 9 D.S. Nagin, Deterrence in the Twenty-First Century, *Crime and Justice* 42:1 (2013), <https://dx.doi.org/10.1086/670398>.
- 10 D.S. Nagin, Deterrence: A Review of the Evidence by a Criminologist for Economists, *Annual Review of Economics* 5:1 (2013); T.A. Loughran, R. Paternoster, és D.B. Weiss, Deterrence, in: A.R. Piquero (szerk.), *The Handbook of Criminological Theory*, Chichester, West Sussex: Wiley, 2015.
- 11 Bjørge, Preventing Crime: A Holistic Approach.
- 12 Nagin, Deterrence in the Twenty-First Century; Loughran et al., Deterrence.
- 13 Nagin, Deterrence: A Review of the Evidence by a Criminologist for Economists.
- 14 Nagin, Deterrence in the Twenty-First Century.
- 15 European Society for Prevention Research, Position of the European Society for Prevention Research on Ineffective and Potentially Harmful Approaches in Substance Use Prevention.
- 16 M.P. Rubenson, K. Galbraith, O. Shin et al., When Helping Hurts? Toward a Nuanced Interpretation of Adverse Effects in Gang-Focused Interventions, *Clinical Psychology: Science and Practice* (2020); McCord, Cures That Harm: Unanticipated Outcomes of Crime Prevention Programs.
- 17 European Society for Prevention Research, Position of the European Society for Prevention Research on Ineffective and Potentially Harmful Approaches in Substance Use Prevention; European Crime Prevention Network, Preventing Drug-Related Crimes: Achieving Effective Behavioural Change, *Toolbox Series No. 16*, Brüsszel: EUCPN, 2020, <https://eucpn.org/toolbox16-drugrelatedcrimes>.
- 18 Petrosino et al., Scared Straight and Other Juvenile Awareness Programs for Preventing Juvenile Delinquency: A Systematic Review.
- 19 Ibid.
- 20 McCord, Cures That Harm: Unanticipated Outcomes of Crime Prevention Programs.
- 21 European Society for Prevention Research, Position of the European Society for Prevention Research on Ineffective and Potentially Harmful Approaches in Substance Use Prevention; B.C. Welsh és D.P. Farrington, Evidence-Based Crime Policy, in: M. Tonry (szerk.), *The Oxford Handbook of Crime and Criminal Justice*, Oxford: Oxford University Press, 2011; Petrosino et al., Well-Meaning Programs Can Have Harmful Effects! Lessons from Experiments of Programs Such as Scared Straight.
- 22 European Society for Prevention Research, Position of the European Society for Prevention Research on Ineffective and Potentially Harmful Approaches in Substance Use Prevention.
- 23 Európai Bűnmegelőzési Hálózat, A tévedés eloszlátása: A tudatosság növelése még senkinek nem ártott, ugye?
- 24 European Crime Prevention Network, Preventing Drug-Related Crimes: Achieving Effective Behavioural Change; Esrick et al., Can Scare Tactics and Fear-Based Messages Help Deter Substance Misuse: A Systematic Review of Recent (2005–2017) Research.
- 25 Petrosino et al., Scared Straight and Other Juvenile Awareness Programs for Preventing Juvenile Delinquency: A Systematic Review.
- 26 Nagin, Deterrence in the Twenty-First Century.
- 27 Bjørge, Preventing Crime: A Holistic Approach; N. Tilley, Middle-Range Radical Realism for Crime Prevention, in: R. Matthews (szerk.), *What Is to Be Done About Crime and Punishment?*, Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2016.
- 28 Loughran et al., Deterrence; Nagin, Deterrence in the Twenty-First Century; Nagin, Deterrence: A Review of the Evidence by a Criminologist for Economists.
- 29 Nagin, Deterrence: A Review of the Evidence by a Criminologist for Economists.
- 30 D. Weisburd, The Law of Crime Concentration and the Criminology of Place, *Criminology* 53:2 (2015).
- 31 A.A. Braga, B. Turchan, A.V. Papachristos, és D.M. Hureau, Hot Spots Policing of Small Geographic Areas Effects on Crime, *Campbell Systematic Reviews* 15:3 (2019); Nagin, Deterrence: A Review of the Evidence by a Criminologist for Economists; Loughran et al., Deterrence.
- 32 Bjørge, Preventing Crime: A Holistic Approach.
- 33 A.A. Braga, D. Weisburd, és B. Turchan, Focused Deterrence Strategies Effects on Crime: A Systematic Review, *Campbell Systematic Reviews* 15:3 (2019).
- 34 Ibid.
- 35 Európai Bűnmegelőzési Hálózat, A tévedés eloszlátása: A tudatosság növelése még senkinek nem ártott, ugye?
- 36 Braga et al., Focused Deterrence Strategies Effects on Crime: A Systematic Review.
- 37 Tilley, Middle-Range Radical Realism for Crime Prevention.
- 38 Nagin, Deterrence in the Twenty-First Century.
- 39 Braga et al., Focused Deterrence Strategies Effects on Crime: A Systematic Review.
- 40 European Crime Prevention Network, Preventing Drug-Related Crimes: Achieving Effective Behavioural Change.
- 41 McCord, Cures That Harm: Unanticipated Outcomes of Crime Prevention Programs; Farrington and Welsh, The Science and Politics of Crime Prevention: Toward a New Crime Policy.

Idézet

EUCPN (2020). Figyelmeztetés! A nyugalom megzavarására alkalmas tartalom Brüsszel: EUCPN.

Jogi nyilatkozat

Jelen kiadvány tartalma nem feltétlenül tükrözi bármely EU-tagállam, az EU vagy az Európai Közösségek bármely ügynökségének vagy intézményének hivatalos véleményét.

Írta/szerkesztette

Jorne Vanhee, tudományos munkatárs, EUCPN Titkárság.

Az „EUCPN Titkárság” projekt része, 2021. február, Brüsszel
AZ Európai Unió Belső Biztonsági Alap – Rendőrség anyagi támogatásával